

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 136.

V Ljubljani, v soboto 15. junija 1889.

Letnik XVII.

Slovenci!

Stointrideset let je minolo, odkar je bil porojen Valentin **Vodnik**, prvi pesnik slovenski, učenjak in probuditelj našega naroda.

Ko so leta 1859. hvaležni častilci njegovi slavili stoletnico rojstva **Vodnikovega**, začeli so nabirati darove za spomenik, ki naj bi se postavil v Ljubljani na primernem kraju. Ščasoma se je nabrala vsota 5400 gld. Odbor za **Vodnikov** spomenik obrnil se je tedaj še do visokega deželnega zbora kranjskega in do slavnega mestnega zastopa ljubljanskega, katera sta radovoljno in blagodušno pripomogla z znatnimi doneski in tako je bilo odboru možno ukreniti, da se letos **Vodniku** postavi dostojen spomenik.

Leta 1887. naročil je odbor domačemu umetniku gospodu Alojziju Ganglu izdelovanje **Vodnikove** podobe. Umetnik je častno ugodil svoji nalogi in ustvaril kip, ki nam predstavlja **Vodnika** duhovnika, pesnika in učitelja, za ljubljani narod plamtečega, krasnejšo bodočnost mu obetajočega.

Podoba 2,5 m visoko je vlila v bronu livarna Pönnigerjeva na Dunaji ter svoje delo izvršila srečno in popolnoma povoljno. Marmornata stojala, 3,30 m visoko, postavil je kamnosek gosp. Feliks Toman v Ljubljani. Ljubljanski mestni zastop pa je dovolil, da se postavi spomenik na Valvazorjevem trgu pred licejskim poslopjem, v katerem je začetkom tega stoletja poučeval **Vodnik**.

Prekrasni spomenik se odkrije dne 30. junija t. l. po priloženem sporedu.

Slovenci! S tem, da postavimo **Vodniku** spomenik, jasno pokažemo, da smo hvaležni svojemu narodnemu probuditelju, da ne pozabljamost moža, ki je v „časih nerodnih“ po-

vzdigal svoj glas in neuplašen ter neupogljiv klical narod na dan.

Pokažimo še ob slavnosti, da **vsí Slovenci** od Mure in Drave do Jadranskega morja, od Triglava, od Soče do Kolpe in Sotle častimo pesnika, ki je že pred blizu sto leti vskliknil:

„Drava, čegava je?
Soča, čegava je?
Jih bomo varjali,
Kdo jih če pit?“

Zato pričakujemo, da bomo prihiteli k slavnosti Slovenci iz vseh slovenskih pokrajin, da slavnost povečajo občinski zastopi slovenskih mest in trgov po svojih deputacijah, da bodo zastopana vsa narodna društva s svojimi zastavami, vrli „Sokolí“, mili nam pevci, čitalnice, bralna in gasilna društva itd. in da se bodo z nami skupno radovali pri odkritju prvega narodnega spomenika.

S svojimi pesmami si je postavil Valentin **Vodnik** vedni spomin v srcih vseh Slovencev, hvaležni narod pa je dičnemu pesniku zgradil spomenik, kateri bode še poznim rodovom pričal, da je pesnik govoril proroško, ki je pel:

„En zarod poganja
Preroben, ves nov.“

Spored slavnosti

ob odkrivanju **VODNIK**-ovega spomenika v Ljubljani dne 28., 29. in 30. junija 1889. — Dne 28. junija: Sprejem gostov. Ob 8. uri zvečer koncert na čitalniščnem vrtu, pri katerem bodeta sodelovala blejska zdravška godba (oddelek godbe dvornega gledišča) in pevsko društvo „Slavec“. — Dne 29. junija: Ob 7. uri zjutraj sv. maša v cerkvi na Rožniku, katero bode daroval č. g. e. kr. gimnazijski profesor Tomo Zupan; pri maši bode pel čitalniščni pevski zbor. Ob 10. uri ogledovanje deželnega muzeja „Rudolfinuma“. Obed v raznih gostilnah. Po obedu spre-

hod pod Turn ali na Grad. Ob polu 6. uri odhod iz čitalnice na pokopališče pri sv. Kristofu, kjer položé „Slovenska Matica“, „Pisateljsko društvo“ in druga narodna društva vence na **Vodnikov** grob, in kjer bode pelo društvo „Slavec“. Ob 8. uri gledališka predstava v čitalniščni dvorani. Igrala se bode „Mesečnica“, opereta, pod vodstvom g. prof. Gerbiča s sodelovanjem blejske godbe, in „Svoji k svojim“, veseloigra v jednom dejanji, spisal za to slavnost dr. J. Vošnjak. Po gledališki predstavi koncert na čitalniščnem vrtu, pri katerem bodeta sodelovala blejska zdravška godba in čitalniščni pevski zbor. — Dne 30. junija: Ob polu 10. uri popoldne se zberó narodna društva na čitalniščnem vrtu, od koder odidejo na sv. Jakoba trg. Ob polu 11. uri slovesna sv. maša v cerkvi pri sv. Jakobu, katero bode daroval milost. g. stolni prošt dr. Leonard Klofutar. Petje oskrbi št.-jakovski cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. L. Belarja. Ob 12. uri se odkrije **Vodnikov** spomenik na Valvazorjevem trgu (za gledalce bodeta na Valvazorjevem trgu dve tribuni postavljena. Sedeži v prvih dveh vrstah po 50 kr., v ostalih vrstah po 30 kr. za osebo; dobivajo se pri kustosu narodne čitalnice, oziroma v trafiki) z nastopnim vspeškom: 1. Slavnostni govor g. e. kr. gimnazijskega ravnatelja Fr. Wiesthalerja. 2. Strela na Gradu naznanijo, da se je odkril spomenik, pred kateri narodna društva položé vence. 3. Kantata „Vodniku“, besede Antona Funtka, skladba dr. B. Ipavca; pel bode zbor „Glasbene Matice“ in ž njo združenih vnanjih in ljubljanskih pevcev, pod vodstvom gosp. prof. Gerbiča. 4. Predsednik odbora za **Vodnikov** spomenik, g. dr. Vošnjak, izroči spomenik v last in varstvo mestni občini ljubljanski. 5. Cesarska pesem. — Ob 2. uri banket na čitalniščnem vrtu. (Vstopnice k banketu po 2 gl. za osebo se dobivajo pri odboru in pri kustosu narodne čitalnice v Ljubljani. Kdor se hoče vdeležiti banketa, oglosi naj se najkasneje do 25. junija t. l.) Ob 5. uri ljudska veselica na Jami pri Žibertu na rojstvenem domu **Vodnikovem**. Veselico priredi šišenska čitalnica. (Zaradi stanovanja naj se p. n. gg. vnanji gostje pravočasno oglosé pri odboru.)

V Ljubljani, dne 15. junija 1889.

Odbor za **Vodnikov** spomenik.

LISTEK.

Na balzaku.

Gospod vrednik!

Podlistkarji imajo sploh čuden temperament. Kar pišejo, čudno je, kakor pišejo, čudno je, kolikor pišejo, čudno je, in koder pišejo, čudno je. Hočem danes le na to namigniti, kod pišejo podlistkarji. Spominjate se gotovo iz prejšnjih let: eden je pisal „izza peči“, drugi „izpod tepke“, tretji „izpod Golovca“, četrti „raz vrbo“, peti „iz Amerike“ itd. Da so imeli ali imajo ti podlistkarji precejšnjo fantazijo, gotovo je: kajti vém za podlistkarja take vrste, ki je mislil, da piše „izpod tepke“ ali „za pečjo“, pisal pa je le pri mizi in grizel peresnik, tako silno napenjaje svojo domišljijo, da je pomočil v taki zamaknenosti namesto v črnilnik v kozarec, ki je stal pred njim, napolnjen z vinom.

Za svojo osebo pa Vam zatrdim, da pišem v resnici na balzaku, in če ne verujete, povprašate lahko pri našem tapetniku g. Obrezi, ki sem mu ga pošteno plačal.

In kaj torej moj duh danes premleval na balzaku?

Pri rokah imam tri leposlovne liste naše letošnjega leta. Zunaj pripogiba drevesa zoperna burja in urni oblaki plešejo „poljko“ po nebesnem oboku.

Zato me danes ne miče, uživati pomladansko-prirodne „lepote“, in nadomestiti sem si jo hotel z umetno lepoto. Razne pesmi sem prebiral. Do pesnikov imam že od nekdaj sočutje, ker so z večine tako žalostni in vedno solze pretakajo — na papirji. Zato imam tudi jaz do njih le papirnatu sočutje. Kajti poznam pesnike, ki živé v največji zadovoljnosti, a pesmi njihove pa so vedno vse solzne. No, pa saj veste, kako je pel pesnik Göthe: „Wer nie sein Brod in Thränen ass“ itd. In še nekaj je pri „solzih“ pesnikih spomina vredno. Sanjajo namreč prav radi. Moji prozajični malenkosti se prav nerado sanja. In kadar se mi sanja, še takrat malokdaj vém zjutraj, kaj se mi je sanjalo. A če sem si zapomnil sanje, čutil sem se zjutraj tako srečnega, da sem je moral takoj povedati svojemu tovarišu. Iz tega sklepam, da morajo „solzni“ pesniki vendar imeti mnogo veselih trenotkov, ker imajo tako plodovite sanje.

Ali povedati Vam hočem že enkrat, koliko solzâ in koliko sanj sem našel v proizvodih naših letošnjih Pegazovcev.

Pristaviti pa moram še tudi, da imajo največ solzâ pesniki, ki se skrivajo pod izmišljenim imenom. Škoda! Da bi saj povedali svoja imena! Potem bi jim vsaj mogli pomagati s kakim koščkom kruha, ali z ženitvijo, ali s kako drugo praktično podporo!

Kako jim srce „medli“, „žari“, „toguje“,

„umira“, „žalosti“, „hrepeni“, „kipi“, „želi“, „pölje“ itd., to imajo seveda pravico povedati v vseh mogočih varijantah, ker je srce „kapelnik“ lirične poezije. To veselje jim torej že pustimo! Ali te solze in te sanje! Teh je pa že kar preveč!

Edino pri pesniku Gorazdu nismo našli nobene solze in nobenega sèna, in pa pri g. Janku Barletu! Ravno tako pri g. J. Cimpermanu le enkrat solzno Slovenijo, ki pa je opravičena. Tudi g. Jan. Bilec je zamenil enkrat bisere s solzicami. G. Funtek je sanjal samo enkrat, jokalo se pa ni letos nikoli. G. Fr. Krek je imel solzne oči le enkrat, dasi se ni jokalo celó ob smrti svojega junaka. G. Fr. Gestrin začne prvo pesenco s solzami (celó v napisu!) in konča jo s solzami. Drugo pesemco je naslovil s „sènom“. Radinski se je solzil enkrat ob grobu pri svoji baladi, sanjalo pa se mu je kar trikrat. Zamejski ima tudi enkrat rosno okó in se solzi pri oknu. Clausus je sanjal enkrat, solzil se je dvakrat, solze je točil enkrat, okó mu je grenko solzo porosilo enkrat — vse to pri eni pesnici! Kako tudi ne, saj je bilo „v slovo“. Prej pa je dejal v trioletu, da mu „solzâ z očij ne bo vabilo žalje“. Tudi Ranko je imel enkrat „nične sanje“ in „kès mu je rosil lice z grenko srago“. G. A. H. preliva le v „Desetem bratu“ dvakrat solze in enkrat so ga obemale sanje, enkrat pa ga je sèna premagal. S. Trpinu pa je enkrat sanjalo srce in drugič je samo

Slovenska „Pepelčica“.

Da je devetnajsti vek v mnogem oziru napredoval, tega nihče ne zanika; a da je tudi v mnogem oziru zagazil v mlakuže sebičnosti in materializma, to potrdijo premnogi trezno misleči možje. Vsled neprestanega, pogubnega nauka lažiliberizma je evropska družba predrugačila svoje nekdanje nazore o najdražjih duševnih zakladih, o veri in narodnosti, da so posamezniki in tudi že neka vrsta ljudi med narodi tega mnenja, da vera in narodnost nimata nič skupnega, nič vzajemnega, temveč je vera svoji „sestrici Narodnosti“ le dekla, „Pepelčica“. Način, po katerem so se opičili voditelji te ali one stranke med evropskimi narodi, podaja nam zato trditev dosti jasnih dokazov.

Kedar se oglasi „Pepelčica“, to je katoliška večina, in izrazi kar mōči mirno svoje opravičene želje in pravice, tu nastopi zgovorna „sestrica“, ter se oglasi z raznimi razlogi, da bi utopila in preglušila skromni in opravičeni odmev notranjih čustev katoliške Pepelčice.

Da je v istini tako, dokazujejo mnogi evropski parlamenti in pri nas na Slovenskem mnogi pojavi v zadnjem času.

List naš kot katoliško-konservativno slovensko glasilo že 17 let z odkritosrčnim postopanjem in požrtovalno iskrenostjo brani in zagovarja ne samo narodnost, temveč tudi katoliška načela vernega slovenskega naroda. Vse težnje in naporji so obrnjeni v prosopeh in pravi, zdravi napredek naroda. Zvesto služi narodu in domovini ter opozarja na nevarnosti, ki preté preko mej zdravemu narodovemu telesu, ne ozirajoč se na pisane poglede, ošabne besede, pikra obrekovanja in mnoga sumničenja.

V takem razjarjenem duševnem položaji gospodov eksegetov je mogoče, da skušajo menda s pomočjo „mesmerizma“ ugibati tudi tajne naše misli. Kedar imamo o tem ali onem vprašanji svoje misli, takoj rušimo edinstvo in disciplino; kedar se sklicujemo na resnična fakta, ki je moremo vsak čas dokazati, tedaj se vzdignejo nezmotljivi interpreti, da govorimo neresnico itd.

Celota in edinstvo naroda je našemu listu jedno prvih načel. Ali katolicizem ruši narodno celoto? Ravno ta mora biti, kakor vedno, tako tudi v prihodnje in vselej trdna podlaga edinstvi in sloge našega eminentno katoliškega naroda in njegovih voditeljev; na tem polji se moramo vedno složno srečavati.

Slovenska duhovščina je pred leti pri mnogih prilikah glasovala z zatajevanjem za može, o katerih je bila prepričana, da ji niso prijazni; storila je to, da je rešila narodu čast, ohranila disciplino in pomagala v izdatni meri pregnati tajo mōro. Tedaj se ji je napivalo kot najtrdnejšemu stebri v narodu, katerega niso izpodnesli razburjeni valovi srda narodovih nasprotnikov. In sedaj je „kapelan“ nekaki „pepeluš“, dasiravno je dovršil akademične študije, kar se ne more trditi o vseh kričalcih, ki hočejo narodu slovenskemu kazati nova pota do boljše pri-

zri mnogo solzâ. P. V. B. je le mislil, da sanja težak sên — in — snival je čaroben sên. Al. Sež-ov je snival marsikdaj. Milan Šašelj je imel mej spanjem (!) zlate sanje in drugič celô krásne in zlate. J. Rejcu pa daje dvakrat poroštvo solz potok, v boli se solzi in pravi srcu: da so solze nebeske sestre in da se naj jih nikar ne boji! Bog nas varuj toliko in takih nebeskih sestrâ!

Po „vadnicah“ nisem pasel radovednosti, ker me je precej ustrašila že prva pesemca, v kateri se kar podvojeno jočejo in grenke solze točijo.

Gospod vrednik! Tako Vam izročam statistične podatke o solzah in sanjah letošnjih pesnikov za prvo letno polovico. Saj vém, da se Vi ne utegnate ukvarjati s statistiko in meteorologijo, zato sem Vam jaz sestavil ta pregled, ki služi kaj dobro za oceno pesniških izdelkov. Kakor je „kaša“ brez soli grenka in brez zabele pusta, tako je pesem s solzami grenka in s sanjami pusta. Ta jednačba je torej „verkehrt proportioniert“, kakor smo se mi učili. In če ta stavek postavite za ravnilo in cenilo v presoji pesnij, uvideli boste, da sem jaz rešil vprašanje: Kaj je lepo? Če bi me pa kdo utegnil napak umeti, pripravljen sem svoje načelo bolj raztolmačiti in Vam zamašiti še enkrat spodnji del Vašega lista ali pekel, (v kakoršen misli priti menda g. Vinko Lapajne). — — — Pa naj bo za danes, dok se vidimo. Palček.

hodujski, narekovati mu pravila o politiki. To greni življenje marsikomu, ki se je s plemenitim navdušenjem lotil dela za naroda duševni in gmetni blagor. Ne želimo si časov nazaj, a utegnejo priti, ko se boše tudi svetna inteligencija še rada opirala na pomoč vedno zanesljive slovenske duhovščine, akoravno ji sedaj mnogi mečejo hrastova polena pod noge.

V zadnjih mesecih smo večkrat čitali v liberalnih listih, da hoče duhovščina z versko šolo „narod zbebiti in tako neomejeno gospodovati“. Ne pride nam na misel, da bi komu ali neki vrsti ljudi očitali lažljivost; toda konstatovati moramo, da je to malo pošteno sredstvo, s katerim hočejo narod duhovščini odtujiti ter ga zvabiti na svojo stran, pod okrilje takozvanega laži-liberalizma. Nikoli pa nismo mogli zvedeti, v čem obstoji to trapanje in kako hočejo „klerikalci“ potrapeno ljudstvo ložje vladati, kar prvič ni res in je popolnoma ne-logično. Ali liberalno časopisje premleva tako dolgo to frazo, da jo čivkajo vrabci na strehi — se vé, brez vseh dokazov in razuma. Ako kdo trdi, kar priznajo tudi mnogi učitelji, da mladina vsled mnogih vzrokov pravno propada in da je nova šola v primeri z vspehi veliko breme, takoj je sovražnik šoli, napredku, omiki, prosveti itd., akoravno povsod tudi „klerikalci“ glasujejo za nova bremena v povzdigo ljudskega šolstva. Taki zviti in frivolni prepripi se pojavljajo povsod, kjer nastane nasprotje med katoličanstvom in liberalizmom. Ali ni to znamenje časa? Pa ostanimo še pri šoli! Odprimo zgodovino in gotovo se bomo prepričali, da je ravno krščanstvo povzdignilo izomiko narodov. „Klerikalci“ so snovali šolske zavode. Kdor pozna zgodovino, tega ni treba opozarjati na slavne krščanske šole v prvih stoletjih. Ljudske šole v sedanjem smislu sicer niso bile, pač pa v drugem, da namreč revščina ni bila izključena iz teh šol.

Za ljudskega preseljevanja je ravno katoliška cerkev rešila izročila vednosti v tihe kraje na Irskem, v Franciji, Angliji in starodavnem Rimu, odkoder so prihajale in se še sedaj razširjajo zdrave in rodovitne ideje. Ako smemo verjeti zgodovinskim virom, obiskavalo je v trinajstem, štirinajstem in petnajstem stoletju več mladeničev višje šole, nego sedaj; le poglejte število velikošolcev na vseučiliščih v Pragi in na Dunaji. In ti so gotovo prej obiskavali nižje šole.

„Duhovščina hoče ljudstvo potrapiti“, to je fraza prostozidarske lože, in ponavljajo jo, tolažimo se, da nevedé, mnogi „omikanci“. In kaj hočejo reči s temi besedami? Duhovščina poučuje narod o Bogu, Vsegamogočnem, Neskončno-svetem, Najpravičnejšem, Stvarniku nebes in zemlje. To je torej potrapenje ljudstva, in to edino. Za vse drugo v šoli se loža ne briga. Ali more otrok, vprašamo, telesno se razvijati, ako sedi dolgo vrsto ur v zaduhlem zraku? Bledih obrazov in mračnih očí zapuša mladina šolske klopi. In ko bi se „klerikalec“ oglasil za daljše počitnice, poludnevni pouk itd., zarežejo mu na čelo Kajnovno znamenje mračnjaka, nazadnjaka. Takoj egiptska temota razgrne svoja krila po deželi! Ravno ti može imajo vedno na jeziku prosveto, omiko, napredek, ki si želé v mislih leni, zbegani, zapeljani narod, da ga izzemajo.

To je vsa skrivnost fraze, to je njihov namen. Toliko za zdaj! Slovenska duhovščina boše vedno delovala za narod slovenski, a tudi odločno branila predrago mu svetinjo, katoliško vero, proti vsem nasprotnikom, domačim in tujim.

Slavnost razvitja zastave „Dolenjskega Sokola“.

(Izviran dopis.)

(Konec.)

V ponedeljek 10. junija zbirala so se društva v gostilni g. Tučka, kjer je bil zajutrek. Da se je i tam napivalo, se umeje ob sebi. „Slavec“ nas je zabaval z izbornim petjem, in tako je čas pošel, da smo odšli na Grm. Na Grmu, t. j. deželni vinarski in sadjarski šoli pozdravil je gosp. vodja Dolenec vse došle goste ter prijazno razkazoval posamezne oddelke te graščine, istotako vzorno nasajeni vrt in lepo obdelano polje, vse v najbližji okolici gradu. Povabil je vse goste, da se vknjižijo v knjigo za goste, obiskujoče to šolo. V košati senci pod graščino smo pa pokusili izvrstni, pristni dolenjski čvček, pridelek te šole, ter se naposled tudi od prijaznega gospoda vodje poslovili ter odšli zopet v mesto.

Popoldne okoli 2. ure smo se pričeli zbirati ter odpeljavati v Toplice, kamor se pripelje z dobrimi konji v eni uri. Odpeljalo se je iz mesta nad 50 kočij, in vse, kar ima konje, se je ta dan peljalo na Toplice. Poslavljali so se gosti od Novega mesta gotovo zadovoljnega in veselega srca. Ko smo se bližali Toplicam, so vže od daleč pričeli pokati topiči in pred Toplicami se je zbralo obilo občinstvo, da sprejme slavnostne goste. Med obilico ljudi je bila požarna bramba. Pozdravil je došle gospod Kulavie. Prostor pred gradom je bil v park premenjen, ves s smrekami obdan in obilo prostora za goste, kateri so bili dobro postreženi z okrepčili. Med godbo in petjem je brzo minol zadnji popoldan slavnosti in treba je bilo poslavljeni se od naših ljubih gostov. Prvi so odšli nam dragi bratje „Sokolci“ od Kulpe, Karlovčani, od katerih je bil poslov ganljiv. Ne dolgo za temi pa smo se poslavljali od naših sozemljakov, kateri so nas v tako obilnem številu počastili, ne boječi se truda in obilo troškov; ganljiv v istini bil je nam poslov od bratov ljubljanskih „Sokolov“ in izvrstnih „Slavec“; zatrjevali smo si zopetno svidanje. A tudi za nas Novomeščane je prišel čas, da mislimo na povratek ter smo se v mraku i mi poslovili od vrlih prebivalcev Toplic, posebno pa od prijaznega gosp. Kulavica. Toplice pa, gotovo smem reči, niso še nikdar imele v svojem osrčju tako obilico odličnih ljudi, kakor ta dan.

Pač smem z gotovostjo trditi, da smo v istini bili presenečeni zagledavši v našem oddaljenem mestu tako množico gostov od vseh strani, toliko namreč, kolikor jih gotovo že veliko let ni bilo nenkrat tu. Vsa čast pa gré na vsak način bratom Hrvatom, ljubljanskemu „Sokolu“, ki je v tako obilnem številu sém doli prišel, in pevskega društva „Slavec“, obilnim požarnim brambam in gospōdi, ki nas je počastila s svojim pohodom. Jako obilo zaslug pa si je stekel za vso slavnost naš rojak in rodoljub, kateri biva v Ljubljani, gosp. Zmagoslav Rohrman, kateri je jako marljivo delal dejanjski in z mnogimi svēti pomagal našemu slavnostnemu odboru.

„Dolenjski Sokol“ pa naj si globoko v srce vtisne krasne dni letošnjega leta ter ponosno koraka pod svojo krasno zastavo, domovini v slavo. Dolenjsko prebivalstvo pa je pokazalo po svojih sprejemih k nam dohajajočim gostom, da se zaveda svoje narodnosti in se vzbuja od dné do dné bolj. Posebno znamenito je tudi, da smō imeli oba dni krasno vreme brez kapljice dežja, in da je bil red vzgleden. Tako smo dokazali, da nam ni treba vedno oborožene straže; ravno to naj prepriča naše nasprotnike, da smo mnogo boljši, kakor nas oni črnijo in z blatom ometujejo po židovskih časnikih. Ponosni smo, da smo rešili svojo nalogo častno, v slavo naše domovine! —r.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. junija.

Notranje dežele.

Razmere v Trstu postajajo vedno bolj čudne in za Avstrijo — obžalovanja vredne, da ne rabimo ostrejšega in primernejšega izraza. Listi, ki so poprej imenovali pokanje bomb „otročarje“, vzdramili so se iz spanja, le očetje v tržaški „palaci“ še vedno dremlejo, ne slišijo ter ne vidijo. Takó piše „Presse“: „Konečno že enkrat pričakujemo od tržaških mestnih očetov, da se odločno izjavijo zoper pobalinstvo irredente! Ko pa bi gospodje v „palazzo“ nasproti nji ostali pri stari taktiki ter bi tudi k petardi pred hišo italijanskega konzula storili isto, kakor neke vrste listi, to je molčali, potem se bo vedlo, koliko je ura bila, in po tem se bo tudi ravnalo.“ Zadnji čas je tudi res, da bi se že ravnalo, in sicer odločno ravnalo. Nekateri listi proglasajo izlet češko-hrvatskih „Sokolov“ v Pariz za državni nevaren, k tržaškim dogodkom pa molčé, in to so listi, ki imajo veliko veljavo v naši ljubi Avstriji! Skoraj bi zavidali tržaške mestne očete, ki imajo oči in ne vidijo, ušesa in ne slišijo!

Prosto združenje katoliških pravnikov, ki se je letos spomladi osnovalo za priprave h katoliškemu shodu, je prevzelo nalog, da presodi *novi kazenski zakonik* osobito s katoliškega stališča. Imenovali so se posebni poročevalci o raznih poglavjih, kot o dvoboju, krivi prisegi, razžaljenju časti itd., ki bodo naznanili svoje mnenje posebno zboru meseca septembra.

Ogerski državni zbor je včeraj zaključil staro ter danes otvoril novo zasedanje. Po konstituvovanji je volil člane za delegacijo.

(Dalje v prilogi.)

Vnanje države.

Iz Vatikana se poroča, da papež Leon XIII. mej binkoštnimi počitnicami ni stopil v svoje sobe, ki leže proti trgu sv. Petra, marveč se je umaknil v notranje prostore. Binkoštno nedeljo je bilo Najsvetejše v papeževi zasebni kapelici izpostavljeno, ter je sv. Oče pred Njim celi dan molil. Kakor se „Pol. Corr.“ iz Rima javlja, vzdržuje se vest, da bo papež izdal okrožnico zoper rimsko slavnost na čast Gior-danu Brunu; okrožnica se bo bajé objavila v dan sv. Petra in Pavla. Do predsinoči je došlo v Vati-kan šesttisoč brzojavk, ki izražajo sočutja zaradi zadnjih rimskih dogodkov. Objavlja jih „Voce della Verità“ in „Osservatore Romano“; slednji list je ob enem pooblaščen naznaniti vsem dotičnim osebam in društvom papežovo zahvalo z apostolskim blago-slovom.

Odkar brije v *Srbiji* zopet ruska sapa, pričeli so belgrajski veljaki preobračati najraznejše kozloce. Takó se dne 13. t. m. poroča iz Belegagrada: Oko-lita metropolita Mihaela razpravlja načrt, da bi se v dan Kosovske slavnosti premenila metropolija v srbski patrijarhat. Pravi, da je ruski veleposlanik v Carigradu v tem oziru storil pri ekumenskem pa-trijarhatu že vspešne korake. Nekateri vladni krogi pa se sklicujejo na to, da se je regent Ristić že poprej izjavil zoper proglasitev patrijarhata. — Ka-sacijski sodni dvor je razsodil, da se mora Garašanin izpustiti iz zapora. Kdaj se bo zoper njega vršila obravnava, ni še znano.

Srbski diplomatski agent v *bolgarski* pre-stolnici, Danić, je dobil od svoje vlade brzojavno sporočilo, da je odstavljen in da bo odslej vodil nje-gove posle bivši tajnik srbskega poslanstva v Soliji in sedanji konzul v Monastiru, Body. Ta naredba, čeravno ni nepričakovana, je napravila v Bolgariji neugoden vtis.

Nemško časopisje še vedno razpravlja napit-nico *ruskega* carja. Posebno eden del teh listov na vse kripnje skuša svet prepričati o bojnih nskah Rusije. Napitnica bajé izvira iz bojnega duha, ki z nova navdaja ruskega vladarja; to neki tudi dokazujejo uneta oboroževanja iztočnega velikana. Kako mišljenje vlada v nemških merodajnih krogih nasproti Rusiji, kaže najbolje nastopno: „Nordd. Allg. Ztg.“ objavlja notico: „Pred nekaterimi dnevi se je v inseratih naznanila odpoved prioriteta — list molči, da so to ruski vrednostni papirji — v znesku 1/4 milijarde, ter se je v rešitev določil štiri-odstoten dolg. To je prelomitev pogodbe.“ Vsled te pisave je berlinska borza v nemirjena, tembolj, ker se „N. A. Z.“ dosedaj ni nikdar vmešavala v borzno agitacijo. — Temu nasproti pa piše „Politik“: Slej kakor prej nimamo vzroka verjeti, da skuša Rusija zaplesti se v zmešnjave s kako državo, marveč go-vori vse za to, da hoče Rusija ostati pri svoji do-sedanji „politični pričakovanju.“

Iz *belgijske* prestolnice se javlja: Novoizvo-ljeni poslanec Janson bo prihodnji torek na čelu mnogobrojne množice šel v zbornico ter bo v tej prvi seji že predlagal, da se zatoži ministerstvo. Da je prišel ta mož v zbornico, podali so si „bratsko“ roko radikaleci, socialisti in odločni revolucionarji. Pavel Janson je vnuk uda francoskega konventa Jansona ter ne prikriva svojega radikalno-republi-kanskega mišljenja, kajti v sedemdesetih letih se je že v zbornici izjavil: „Najboljši kralj ima še to napako, da je ravno kralj!“ To menda zadostuje!

Francoski ministerski svet se je predvčeraj bavil s panamsko zadevo. Govori se, da bo vlada v kratkem predložila dotičen postaven načrt. — Lai-sant, Laguerre in Déroulède so izpušeni iz zapora takoj odpotovali v Pariz, kjer so zborničnemu pred-sedniku Méline-u izročili pritožbo zoper postopanje oblastnij, ki tako odurno ruši njihovo parlamentno nedotakljivost. Splošnje se pričakuje, da se bodo v zbornici vršili burni prizori, ko bodo k seji prišli napominani trije boulangisti.

Vsled razburjenosti na *Kreti* je dobila turška vladna komisija predvčeraj ukaz, da mora še isti večer odpotovati. Nalog njen v prvi vrsti je, da po-miri vznemirjene duhove. Ravnatelj oddelku za pravdne zadeve v ministerstvu zunanjih zadev, Ghalib bej, se je uradno pridružil komisiji.

Kakor se poroča londonskim listom iz Suakima, došle so iz *Masave* vesti, po katerih so irregu-larne vojne pod poveljstvom italijanskih častnikov zasedle važno postajo Sennabit ob abesinski meji.

Neko pismo z dne 2. decembra, ki je došlo iz Urorija (ob južno-vzhodnem nabrežji Viktori-a-Nyanza jezera), pravi, da je prišel *Stanley* v ta kraj z nekaterimi onemoglimi tovariši. Stanley je zgubil veliko svojih ljudi vsled bolezni in pomanj-kanja. Emin paša je bil ob severno-vzhodnem na-brežji Viktorija-jezera, kjer se mu je Stanley zopet pridružil.

Izvirni dopisi.

Z *Ijutomerskih goric*, 13. junija. (Razno-terosti.) Ker sem v „Slovenca“ šte. 54. poročal o smrti č. g. Jožefa Mavčiča, bivšega župnika pri sv. Tomažu, ter izrazil željo, naj bi pokojni gospod dobil vrednega naslednika, poročam danes, da je

bil na binkoštni ponedeljek kot župnik pri sv. To-mažu vmeščen in vernikom predstavljen č. g. Fr. Geč, doma v Možgancih niže Ptuja, bivši kapelan v Cirkovicah, poprej pa kapelan v Ormožu, pri sv. Miklavžu, pri sv. Jurju na Ščavnici, torej v teh krajih prav poznan gospod. Razven gospoda dekana je prišlo še najst duhovnikov iz sosednih župnij, med njimi trije domačini, da bi novega župnika počastili, kar so vsi glasno izjavili pri navdušenih napitnicah pri obedu. Da so nekateri ormoški nem-škutarji hoteli novoimenovanemu župniku vekše za-preke delati, to je zanj najlepše priporočanje in dokaz, da bode pri sv. Tomažu na vse strani svoje dolžnosti vestno opravljal.

Želja, ki sem jo v zadnjem dopisu šte. 131. izjavil, se je hvala Bogu izpolnila: Bog nam je dal lepo vreme, in grozdje je naglo ocvело in tako zlahten duh po gorica razširjalo, da smemo iz-vrstne kapljice pričakovati, če nam le Bog račun ne prečrta in kakšne nesreče čez gorice ne pošlje. Ker imamo zaporedoma lepe tople dneve, smo obilno sena pod streho spravili, žal, da je semtertje blatno, ker so vsled velikih hliščev potoki travnike popalili.

O binkoštnih praznikih so prišli graški vseučil-lišniki v Ormož ter so v čitalnici priredili krasen koncert, katerega so se vdeležili narodnjaki iz Ormoža in okolice v prav obilnem številu. Pri koncertu so se najbolj odlikovali tamburaši in mnogim poslu-šalcem je bilo to čisto kaj novega. Nemškutarjem ta izlet slovenskih dijakov ni bil po volji in naj-rajši bi bili vse preprečili, ko bi bili mogli. Ormoški župan se je neki silno bal, da ne bi kakšni neredi nastali ter je dal na vseh voglih straže nastaviti, da se ne bi komu kaj zgodilo. Če je gospod župan mislil, da so slovenski dijaki tako divji, da bi se jih trebalo bati, tedaj jih pač ni poznal; če pa so ormoški nemškutarji tako hudi, da bi brez vzroka tuje goste napadli, tedaj pa je hvalevredno, da je s svojo previdno pazljivostjo to zabranil. Kakor slišimo, ni bilo v Ormožu najmanjšega nereda in dijaki so se zopet veseli odpeljali v Gradec, kjer naj po tem kratkem odmoru zopet veselo svoje študije nadaljujejo, da bodo svoje dni odločno, modro in vstrajno tudi v dejanji izvrševali, za kar se zdaj tako navdušeni kažejo.

Iz *Adlešič*, 11. junija. Zadnji „Slov.“ št. 131. priobčil je dopis iz Calumeta v Sev. Ameriki, kjer prebiva, kakor omenja, več Kranjcev. Tudi iz naše fare izselilo se je zadnjih par let do 100 ljudi tje. In resnici na ljubo moramo pripoznati, da pošiljajo nekateri veliko denarja domov in da so skoraj vsi srečni in dobivajo lahko delo. So nekateri, ki so po 2 leti tam in poslali so že po 600—1000 gl. domov. To je pač lep denar za revno belo Krajino, kjer ni nikakega zaslužka. In marsikateri gospodar bi bil že pognan po svetu, da mu ni Amerika rešila po-sestva in doma. A nevarno pa je delo tam. Ravno-kar nam je došla iz Pittsburgha vest, da je 12. maja ondi v jami se ponesrečil in umrl naš rojak Ivan Adlešič iz Dolenjce. Pohvaliti pa moramo naše rojake, da ne pozabijo tudi naših cerkv. In nekatera cerkev po beli Krajini se je že olepšala z ameriškimi de-narji. Tako so nam poslali naši farani in drugi beli Kranjci in Hrvati za nov križev pot, katerega mi-slimo narediti v naši farni cerkvi, iz Amerike do zdaj že 287 gl. 85 kr. in sicer iz mest: Pittsburgh, Bradford, Cornwall in Butte City. A iz Calumeta pričakujemo v kratkem že nabran stotak, tako da nam bodo skoraj sami Amerikanci omislili nov križev pot.

Da Vam tudi o letini kaj sporočim, naj na-vedem, da kaže do zdaj vse prav lepo, le sadja tudi pri nas ne bo skoraj nič, razun orehov, ki so zelo polni. Drugo sadje je sicer lepo cvelo, a kasneje vse odpalo. Le trta kaže prav obilo in se je nadejati dobre letine, ako nas Bog obvaruje pred neizgodami. Sedaj cvete v najlepšem vremenu. Le ena skrb nas navdaja, in ta je nesrečna trtna uš, ki se širi. Lani so jo prvokrat opazili v Veliki Plešivici, a letos se je žalibog že zelo razširila. Ubogi kmet! Žalostna prihodnost se mu kaže.

Iz *Ponikve*, dne 14. junija. († Župnik Sre-denšek.) „Sabina in pace“, bere se v kolistovih katakombah — „Sredenšek in pace“ zdihovalo je danes 21 č. duhovnikov na ponikovškem pokopa-lišču, ko so se od svojega preljubljenega sobrata, preč. g. župnika Jan. Sredenška poslavljali. Mil. g. kanouik in dekan šmarijski (M. Ivanc) je v svojem jedrnatem nagrobnem govoru po vsi pravici po-

vdarjal, da ni mala reč, blizo 52 let v vinogradu Gospodovem delati. Če že vernega kristijana svetov-njaka čaka nepopisljiva lepa „krona zveličanja“, koliko lepša pripravljena je tolikoletnemu zvestemu du-šnemu pastirju. Naj podamo le najkrajše črtice iz življenja pokojnika. Rodil se je 23. decembra 1813 v Sent-Ilji pri Velenji od premožnih kmetskih sta-rišev. Po izvrstno dovršenih šolah je bil 4. av-gusta 1837 v Šent-Andražu na Koroškem v mašnika posvečen. Kapelanoval je v Gornjem gradu, v Raj-henbergu, na Pilštanju in v Dramljah skupaj 11 let. Od leta 1848 do 1858 bil je župnik na težavni hribovski fari v Zarasborji pod sv. Uršulo 20 let, bil je potem župnik v Podčetrtku, kjer je postal kn.-šk. duh. svetovalec. Tam je spisal krasno spomeniško knjigo one fare, ki mu hranjuje najbolj blag spomin. Leta 1879 prišel je na Ponikvo za župnika, a vsled nesrečnega padca zlomil si je nogo, da je odslej le z največjo težavo opravljal službo božjo. Pač ni za-stonj preč. gosp. dekan dal spričevalo, da je svojo službo vsak čas opravljal s tako natančnostjo, kakor mu je le sploh še mogoče bilo. K binkoštnim praznikom začnejo ga moči naglo zapuščati. Kmalu spozná, da se čas ločitve približuje. Dá se dan pred svojo smrtjo prevideti s sv. zakramenti za umirajoče. Brez vseh bolečin kvaterno sredo (12. t. m.) ob 9. uri zjutraj mirno v Gospodu zaspi. Daj mu Bog večni mir in pokoj!

Iz *Prage*, dne 10. junija. Kraljeva Praga, mati čeških mest, praznovala je 6. t. m. slavnostni vhod svojega vrhovnega pastirja, knezo-nadškofa grofa Schönborna, odičenega s purpurjem in vračajo-čega se z Dunaja, kjer mu je cesar in kralj vročil kar-dinalski baret. Ondi mu je tem povodom čestitalo posebno odposlanstvo 6. dragonskega polka (Brno), kajti novi kardinal je za časa vojne l. 1866 služil v tem polku kot častnik; vdeležil se je bitev pri Na-hodu in Kraljevem Gradci, bil je ranjen in odliko-van z vojaško svetinjo, kojoj še zdaj s ponosom nosi.

Vhod v mesto torej je bil sijajen ter je sve-dočil, s kako radostjo češki ljud pozdravlja imeno-vanje primasa tega starodavnega kraljestva. Po vseh ulicah, koder se je spreved pomikal v 50 kočijah, vihrale so narodne in cesarske zastave, istotako na vseh cerkvah, zvonikih, stolpih, mestnih poslopjih, i. t. d. Duhovščina, vojaški in civilni uradi, mestni zastop, nebrojna društva, javne korporacije in ogromna množica ljudstva potrudili so se združenimi močmi v pozdrav novoimenovanega kardinala, ki se je pri-peljal ob 3. uri popoldne v Prago. Na kolodvoru sta ga pričakovala dva svetovidska kanonika in za-stopniki našega mesta, njim na čelu starostov na-mestnik dr. Eiselt, dalje zastopniki mest Karlina, Žižkova, Vinogradov in Smihova.

Na to ga spremijo napominani dostojanstveniki v njegovo rezidenco na Hradčane. Vso pot so zvo-nili pri vseh praških cerkvah župnih in samostanskih. Na Hradčanih bila je zbrana vsa duhovščina v dveh vrstah. Tu stopi prevzv. kardinal iz ekvipaže in gre v sprevedu v katedralni hram sv. Vida. Spreveda vdeležila se je vsa praška duhovščina posvetna in samostanska, visoke šole, kn.-nadškofijski vikarji, kole-gijatni kapitelji, deželni infuľovani prelati v belih infulah in pluvijalih in konci spreveda starosta mesta Prage namestnik dr. Eiselt, plemstvo in nebrojno občinstvo. Potoma pevala je Cirilska šola zahvalne psalme. Pri vratih je podal prevzv. kardinalu sveto-vidski prošt veliki ostanek sv. križa, cerkvi podarjen od Karola IV.; kardinal je poljubil sv. križ kleče. Na to je pomolil pred sv. Rešnjim Telesom pri grobu sv. Janeza, dalje v kapeli „Obiskovanja matere božje“, kjer so ostanki sv. Vojteha in grob prvega praškega kardinala Očka iz Vlašima. Potem se je vstopil pred glavni altar, kjer je podelil pontifikalni blagoslov. Na to se je oblekel na prestolu v pontifikalno ob-leko, pred sv. Rešnjim Telesom zapel „Te Deum“ in podelil blagoslov. Po blagoslovu je odložil pon-tifikalno obleko, oblekel se zopet v kardinalsko haljo in bil spremljan v sprevedu v svojo palačo, kjer je vsprejemal čestitanja. Koj na to je bila postavljena pred kardinalovo rezidenco častna vojaška straža, koja pristoji vsakemu kardinalu. Znak kardinalskega dostojanstva je dalje tudi nizek klobuk rudeče barve s širokimi kraji, po vsaki strani s 15. trakovi odičen, koji so vsporejeni v petih vrstah. Slične klobuke imajo tudi nadškofje in škofje, toda zelene barve in z 10. in 6. „cofski“, papeževi protonotarji pa črne barve. —

Češka nekropola, kraljevi Višegrad, dobi v kratkem skupno narodno rakev ali češki Pantheon, v kojega bodo položeni k večnemu počitku trupla umrlih čeških velikanov, zaslužnih za narod in domovino. V zadnjem zborovanji literarnega društva „Svatozor“ je naznanil dr. Rieger, da je v napominani namen plemeniti rodoljub in podpornik vseh narodnih teženj, g. Peter M. Fischer na Smihovem, podaril volilo 26.000 goldinarjev, da se na slavnem Višegradu zgradi prelepa rakev umrlih češkim odličnjakom, zaslužnim za literaturo in narodno življenje. Slične Pantheone narod gradi svojim velikanom na pr. na Angleškem in na Francoskem, ter delajo lep vtis na ljud. V volilni listini, koju je podpisal tudi višegradski kanonik č. g. dr. Karlach kot pooblaščenec in svedok, piše g. Fischer „Svatozoru“: „Vže dlje časa sem želel, videč, da dragi češki narod, kojemu spadam ne samo po rodu, temveč i celim sreem, dasi svoje može, zaslužne za njega napredek, omiko in blaginjo, lepo čisla in spoštuje, vendar po smrti tem skromneje njim izkazuje to zasluženost čast, — želel sem to, videč, da ti naši velikani po izvršenem delu raztreseni po smrti nimajo skupnega zavetišča, častnega mesta, iz kojega bi, „dasi mrtvi, še vedno govorili“ živimi besedami in složnimi ustmi do vsega potomstva, pozivljajoč je k neumornemu in poštenemu delu za blagor naroda in domovine.“ — Čast takemu možu!

Kakor se poroča iz Pariza, dospeli so tja češki Sokoli z moravskim in hrvatskim odposlanstvom v petek dopoldne ob 11. uri ob krasnem vremenu. Kolodvor bil je okrašen s češkimi in francoskimi zastavami; pariški vojaki, množica telovadcev in ogromno občinstva je tu Čehov pričakovalo. Vlak je bil pri dohodu navdušeno pozdravljen. Francoske dame delile so jim šopke. Pozdrav je bil nenavadno iskren. Izmed francoskih gimnazistov (Sokolov) je pozdravil češke Sokole g. Buchelet, ki je končal svoj govor z: „Vivent les Tchèques!“ Zahvalil se mu je dr. Podlipný z „Vive la France!“ Popoldne odpeljali so se Sokoli v Vincennes, 2 uri od Pariza, kjer se je v ponedeljek vršila tekmovalna telovadba, dasi je dopoldne z neba kakor iz škafo lilo.

Odri za gledalce so bili kar natlačeni. Ves Pariz hotel je videti tekmovalno telovadbo. Predsednik republike vsprejel je predsednika francoskih gimnazistov, Sansboeufa, in si je dal po njem predstaviti tuje goste. Veselili so ga zlasti Sokoli. Govoril je s sokolskimi načelniki in je zlasti odlikoval Čeha. Ko se Sokoli vsporedijo in korakajo mimo, odmevalo je od vseh strani „Slava Čehom!“ (Vivent les Tchèques!) Ko so izročili „Sokolu“ ogromne velikosti šopek s trobojnimi francoskimi trakovi, nastalo je znova navdušenje.

Pri tekmovalni telovadbi so češki Sokoli sijajno zmagali in dobili skoro vsa prva darila. Prvo darilo za tekmovalce v skupinah je: zlat venec, bronasta soha Francije in častna svetinja, to si je stekla četa pod vodstvom g. Grumlika. Drugo darilo: zlato palmo in častno svetinjo, dobila je četa, koju je vodil kolinski načelnik Prager; med njimi se je odlikoval g. Vasyka z Plznje, ki je ljubljanskemu „Sokolu“ gotovo še v dobrem spominu iz lanske 25letnice. Tretje darilo: zlato svetinjo, dobila je sokolska četa pod vodstvom Vaničkovim iz Smihova, in prva darila stekli so si za telovadske čine še mnogi Sokoli. Ta darila vzbudila so občno radost; prezident Carnot je znova pohvalil češke sokolske moči.

V ponedeljek korakala so vsa telovadna društva — 12.600 mož — v sprevedu po mestu k mestni hiši, povsod navdušeno pozdravljana. Na Sokole se je vsipalo cvetje in burno klicalo: „Vivent les Tchèques!“ kadar so se pokazali. Zvečer bila je prirejena v mestni dvorani slavnost na čast vdeležencem; Sokole so kar objemali in poljubovali in od vseh strani so jim častitali na sijajni zmagi.

Konečno bodi še omenjeno, da povodom 500 letnice nesrečne bitve na Kosovem polji s Turki pošljejo tija pražke dame krasen venec iz narodnih vizitek. Venec bodo pa potem vložili in shranili v beligradskem muzeji.

Z dežele, 7. junija. (Bralna društva in — naš prosti narod.) Kakor je najti na Slovenskem še malih in večih krajev, ki imajo že dlje ali manj časa ustanovljeno svoje društvo, bodisi „Požarno brambo“ ali pak „Bralno društvo“, je vendar še obilo tudi taci, ki se neso še do denšnjega dne odločili niti za jedno, niti za drugo, da bi je — ustanovili in oživili! Čudnega seveda tu ni nič, če pomislimo, da je po nekodi baš ob času ustano-

vitve društva bilo res „vse vneto“, potem pa je nenkrat jelo to „življenje“ zopet — umirati.

Kolike važnosti so takšna društva gledé narodne zavesti in njenega vzbujenja pri priprostem národu, ter društvenega življenja v obče, mi tu poudarjati ali celo dokazovati pač ni potreba, ker se je o vsem tem že dovolj pisalo in spodbujalo, — ali — neka opravičena kritika in pa pritožbe o tem in onem kraju, ki so čuti skoraj slehern dan iz ust kacega potujočega človeka, — domačina in tučca, — pač neso brez dobrih razlogov izgovorjene, marveč kaj dobro utemeljene! — Kdor je sam imel priliko opazovati tu in tam te društvene „maroge“, bode pač priznal, da so take pritožbe in vsa ta kritika popolnoma opravičena! — Kdor hoče o vsem tem prav soditi, mora ali je vsaj moral sam nekaj časa med národom bivati!

Pa so ljudje, ki imajo svoje nazore o društvi, društvenem življenju in pa národni — zavesti! Mestu, da bi druge k delu vspodbujali, držé se raje svojega načela: da k povzdigi poštenega socijalnega življenja nikacega društva treba ni, a priprosti národ, — ta pa se lahko — v krčmi ob nedeljah in praznikih — „razvedruje“!

A — še nekaj družega mi tiči na jeziku. Gledé onih krajev, ki imajo že kakšno društvo, čuti mi je bila tudi prilika, da se po nekodi v to društvo udje „preprostega stanu“ pač sprejemajo, da pa jim je o priliki poštene zabave vdeležba naravnost — zabranjena itd.

Pisalec teh vrst bi vedel o tej zadevi mnogo navesti.

Da so „Bralna društva“, katera vodijo za pravo npravno omiko naroda vneti možje in naročajo dobre in narodu koristne liste, posebne važnosti zlasti v večjih vaseh ali malih trgih, nam ni potreba še posebej naglašati, če pogledamo le nekoliko pravila, ki nam izražajo namen slehernega tacega društva. — Tu je navadno pred vsem drugim: Branje raznih časnikov (političnih, šaljivih ali nar.-gospodarskih i. dr.). Prirejanje gledaliških predstav, kojih čisti donesek se ima uporabiti v korist društvene blagajnice ali pak za kakov drug umesten namen. — Nadalje petje, loterija, razna predavanja kmetškemu ljudstvu v poduk, in prirejanje veselice za splošnje dobre namene. Vseh točk mi tu seveda ni možno našteti, ker bi bilo preobširno, vendar smelo trdim, da si priprosti národ, ki nema v izobilji ni denarja ni — potrebnih vednosti, v takem društvu marsikak poduk in nauk pridobi, če društveni odbor deluje povsod in vedno v smislu društvenega programa in sledi vsekdar namenu, ki si ga je društvo postavilo na — prapor svoj! Se vé, o takih društvi ne govorim, kjer le plešejo in rajajo, ker taka društva so zgrešila svoj namen. Narodna zavest, želje po umnem gospodarstvu, zanimanje za vede in dogodke jame se buditi pri priprostem národu ondu, kjer je oživljeno. Že tako društvo; boljše se socijalno življenje v obče, pred vsem pa se s pravim izvrševanjem društvenega programa pomaga kmetškemu ljudstvu do neke potrebne stopinje izobraženosti. Ali — prašam te, dragi čitatelj, — ali ubogi kmetovalec res ne potrebuje poštene, krščanske omike? Da, tudi njemu moramo kaj boljšega privoščiti v vsakdanjem njegovem boju za kruh. Vsaj je itak trpin, čemu bi mu še potrebnega poduka prikrajševali!

Pa — vrnimo se zopet k „stvari“!

Bekli smo v začetku, da je še mnogo večjih krajev po Slovenskem, kjer ni nikacega národnega društva. To je faktum, istinit in dokazan!

Tu in tam se vidi, kako mlačnost, brezbržnost in koristolovstvo nadvladujejo nad požrtvovalnostjo in dobro voljo. Seveda, marsikateri si misli: „Kaj treba za kmeta snovati društvo itd.“ — Nu, da! „Ta naj je vesel, da ima življenje, já, pije in davke plača.“

Taki argumenti so pač — odurni in še bolj smešni!

Povsod, koderkoli je oživljeno kakšno društvo, bodisi „Družba sv. Cirila in Metoda“, „Požarna bramba“ ali takozvano „Bralno društvo“, opaziti je kaj ugoden vspeh in sad, ki ga je delovanje njegovo rodilo, zatorej naj bi omikani narodnjaki društvene razmere, kjer so še na slabih nogah, trudili se zboljšati. Za tak trud žel bode vsakdo zaslužen hvalo, pa imel pri tem tudi veselo srce in lažjo vest, vsaj s tem storil je svojo — národno dolžnost!

Tujec pa, in domačin, ki ju bode potovanje naneslo v tak samotni kraj, ne bodeta imela več povoda o njegovih društvenih razmerah tožiti — mar-

več jih zaslužno hvaliti. In s tem bode vspeh toli prijetnejši!

V tem smislu naj skuša tedaj vsakdo delati med národom, kdor je do sedaj še roke križem držal. — n.

Dnevne novice.

(Pristop k pravoslavnemu veroizpovedanju?) V četrtek je „Slov. Narod“ objavil dopis iz Podrage, v katerem piše dopisnik med drugim: „Občina Podraga na Vipavskem izjavila se je jednoglasno dne 11. t. m. pri konkurenčnej obravnavi v Št. Vidu v zadevi popravljanja zvonika pri vikarijatski cerkvi Št. Viškej, da bode rajši pravoslavnemu veroizpovedanju pristopila, nego bi tudi še v bodoče Št. Viški vikarijat s čemerkoli podpirala...“ — Ni nam sicer znano, kako se je vršila ona obravnavna, a čez vse nesramna se nam zdi taktika „Slov. Naroda“, lista, ki tolikrat zatrjuje, da je katolišk (?), ter si celó pogosto usoja druge v katoličanstvu poučavati (!), tu pa take obžalovanja vredne izjave od strasti zaslepljenega ljudstva s tolikim veseljem vsprejema v svoje predale, kar svedoči o debele črke, s katerimi označuje zgoraj omenjeno ostudno pretenje, in to, da ne dostavi dopisu nikake najmanjše opazke obžalovanja. — Konečno obeta dopisnik, „da bodo v kratkih 8 dneh slavili v Podragi tudi slavje prvega civilnega zakona, katerega bo sklenil gospod župan s svojo izvoljenko“, ob čemer pa hoče v kratkem obširniše poročati. — Čitatelji „Slov. Naroda“ bodo — o tem smo mi popolnoma prepričani — pač zastoj čakali na obljubljeno poročilo o „civilnem zakonu“, sklenjeno v smislu avstrijskih državnih postav. K večjemu bode „Slov. Narod“ imel priliko poročati o divjem zakonu. Dasi imamo bore malo zaupanja v resnicoljubnost „Slov. Naroda“, vendar upamo, da se tako daleč ne bode izpozabil.

(Družba sv. Cirila in Metoda.) Kakor je visoko c. kr. namestništvo v Trstu — oziroma c. kr. deželni šolski svet za Primorsko — vsem podredjenim šolskim oblastvom priporočilo II. zvezek društvene knjižnice: „Rudolf Habsburški“, tako je tudi preslavni c. kr. deželni šolski svet kranjski vodstvu naznanil z dopisom ddo. 21. maja št. 668, da je tudi ta zvezek priporočal vsem ljudsko- in srednje šolskim vodstvom za nakup in razširjanje mej šolsko mladino pri slavnostnih povodih.

(Iz Kokre) se nam poroča: Poročali ste, da je bilo najdeno človeško okostje v Zgornji Kokri. Kot dodatek poročam naslednje; znabiti se pride na sled nesrečnemu: Ne malo prestrašen našel je one ostanke gozdar Primož Polajnar. Blagorodni gosp. Fuehs, veleposestnik pri Fužinah v Zgornji Kokri, je v svoji znani dobrotljivosti preskrbel vse potrebno, da se je ponesrečenec pripeljal v kokriško mrtvašnico. Sodimo, da se je neznan revež ponesrečil pri iskanju planinskih zelišč in korenin, katerih se tukaj mnogo nabaja. Ker je čepinja razbita, je verjetno, da je padel raz pečino, to tem bolj, ker štrli na licu mesta 20 sežnjevisoka stena. Ostanki, ki so se dobili pri njem, so ti-le: Klobuk z ozkimi kraji, hlače iz irhovine in čevlji z lesenimi podplati. Denarja našli so pri njem 91½ kr. (navadnih krajcarjev) in 9 srebrnih desetec — vse zeleno-plesnivo, torej skupaj 1 gl. 81½ kr. Okostje je ležalo v tukajšnji mrtvašnici od 7. do 13. junija, ker je gosposka še le danes dne 13. t. m. odločila, naj se pokoplje brez uradnega pregledovanja. To se je tudi zgodilo.

(Prevzvišeni gospod knezoškof lavantinski) bodo delili gospodom mariborskim bogoslovcem dne 7. julija subdijakoniat, dne 9. julija dijakonat, dne 11. julija presbiterat. Posvečeni bodo gg.: Jernej Bogataj iz Stare Loke, Josip Cerjak iz Podsrede, Josip Gunčar iz Slov. Bistrice, Martin Medved iz Cirkovec, Ivan Munda iz Ormoža, Fr. Ogrizek iz Slatine, Št. Pivec iz Laporja, J. Rotnar iz Lembaha, Al. Šuta iz Biša, Al. Urban iz Vuhreda, P. Zadrovec iz Središča in Josip Zagajšek iz Šmartinega pod Vurberkom; iz tretjega leta pa gg.: Fr. Hurt iz Kladna, Fr. Janežič iz Kapel, Fr. Valenko iz sv. Marjete pri Ptui in A. Veternik iz Celja.

(Umrli) je v četrtek zvečer v Radovljici gospod Albert Kappus pl. Pichelstein, odlikovan z zlatim križcem za zasluge, c. kr. poštar in posestnik, v 65. letu svoje starosti. Pokojnik je bil po Gorenjskem znana in priljubljena oseba. Naj v miru počiva!

(Pouk na obrtnih šolah.) Naučno ministerstvo je učitelju na c. kr. obrtni strokovni šoli v Ljubljani, gosp. Antonu Funtku, naročilo, da sestavi slovensko-nemško slovnico in berilo za obrtne šole s slovenskim učnim jezikom.

(Vincencijevo družbo) ustanovili so v Trzinu na Gorenjskem pod predsedništvom farnega upravitelja č. g. Fr. Spendala.

(Romarjem v Marijino Celje.) Od romarskega odbora smo prejeli naslednje vrstice: Ob železnični progi blizu postaje Glandorf na Koroškem leži znamenita božja pot pri Gospe Sveti, kjer se ravno letos praznuje 1100letnica. Ta kraj je že sam na sebi velike zgodovinske veljave, še bolj pa vabijo po-božne romarje bogate duhovne dobrote ravno ob tej obletnici. Ker se sv. opravilo lahko opravi v treh ali štirih urah, naj nikar ne zamudi noben slovenski romar porabiti to lepo priliko ter kreniti iz Glandorfa do Gospe Svete. Romarji v Marijino Celje imajo prosto nazaj gredé trikrat oziroma šestkrat izstopiti in vožnjo pretrgati in to naj porabijo ter poleg Gospe Svete obiščejo tudi Perovo pri Beljaku, kjer je podoba Križanega, ki raste iz debla. Kdor želi obiskati sv. Višarje, naj izstopi v Trbižu, v polu dnevno lahko tudi to opravi. Mogoče je obiskati Mater božjo na Jezeru s postaje Lesce-Bled in Marijo Pomagaj na Brezju, s postaje Otoče. Treba je le načelniku postajinemu povedati, da pretrgate vožnjo, kar vam na voznem listku zaznamuje. Ker nekateri romarji želé, da se romanje odloži od 22. julija na poznejši čas, prosimo vse one, ki to žele, da odboru hitro javijo, da se more še potrebno do časa ukreniti, ako bi večina tako zahtevala!

(Premembe pri uradnikih.) Zemljiški knjigovodja g. L. Bavdek je premeščen iz Črnomlja v Krško, geometer g. Frank pa iz Krškega v Radovljico. Na njegovo mesto pride g. Buchta.

(Občinske volitve.) V št. Pavlu pri Belski so zmagali narodnjaki v vseh treh razredih. Baron Hackelberg je s svojimi pristaši pogorel.

(Dijaška in ljudska kuhinja) nam je poslala svoje poročilo za 12. društveno leto. Razdelili so v minoletem letu 26.230 kosile po 10 kr., 22.052 po 6 kr., 41.515 po 3 kr. Preč g. kanonik Svitoslav Jeran je izdal za 1163 dijakov 1736 gld. 36 kr. Društvo je brezplačno dalo 16 pridoim in revnim dijakom 5023 kosile po 11 kr. in trem 832 kosile po 6 kr., skupaj 5855 kosile za 602 gld. 45 kr. V novi odbor so izvoljeni gg.: Avgust Drelse, tovarnar; Oroslav Dolenc, trgovec; Vine Hübschmann, c. kr. stotnik v p.; Jakob Kavčič, c. kr. vodja zem. knjig v p.; Evgen Lah, magistratni uradnik; Alf. Mayer, c. kr. pristav v kaznilnici; dr. Josip Staré, c. kr. pristav finančne prokureture; Ivan Velkoverh, c. kr. nadporočnik v p.; Mat. vitez Zitterer, c. kr. stotnik v p.; gospe: Karolina Ahn, Ter. Hübschmann, I. Mayer, Marija Murnik, H. Radics in gđe. I. Recher.

(Vabilo) k večerni zabavi, ki jo priredi katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani v dvorani lastne hiše, Poljske ulice št. 10, v nedeljo 16. junija. — Vspored: 1. Dr. B. Ipavec: „Domovini“, z bariton- in tenor-solo. — 2. J. Maier: „Tičica gozdna“, čveterospev. — 3. Fr. Könen: „Kolpingov grob“, zbor. — 4. L. Hudovernik: „Naša zvezda“, zbor z bariton-solo. — 5. Lisinski: „Tam gdje stoji“, osmospev s tenor-solo. — 6. pl. Zajc: „U boj“, zbor. — 7. V drugič: „Zamujeni vlak“, šaloigra v petih delih, spisal A. Kržič. — Vstopnina: sedeži I. vrste 50 kr.; sedeži II. vrste 30 kr.; vstopnina 20 kr. — Začetek ob 8. uri zvečer. — K tej zabavi vabi najljudneje

ODBOR.
(Razpisana) je do 28. julija t. l. služba dušnega pastirja v c. kr. kaznilnici, ki se bo dné 1. oktobra t. l. v Mariboru otvorila. Plača znaša 25% več, kakor je sicer mestnim župnikom odmerjena. — Dalje je razpisana fara Ponikve ob južni železnici do 25. julija. Patron je preč. stolni kapitel v Rudolfovem.

Narodno gospodarstvo.

Poslano.

C. kr. priv. zavarovalno društvo

„Riunione Adriatica di Sicurtà“

(Jadransko zavarovalno društvo v Trstu).

Občni zbor tega društva se je dné 6. junija v Trstu vršil, ter posnamemo iz poročila ravnateljskega za leto 1888, predloženega zboru, nastopne podatke.

I. Zavarovanje za življenje.

Tudi leto 1888 kaže zopet izdaten napredek. Izdane police so znašale okroglo 10 $\frac{1}{2}$ milijona gld. glavnice in 14.755 gld. rente. Priraslo je v primeri s pretečenim letom 4.779.330 goldinarjev glavnice in 8.947 gld. rente, ter je zavarovana svota sedaj presešla 50 milijonov goldinarjev; znaša namreč 50.334.381 gld. glavnice in 129.750 gld. rente.

Izplačila za slučaje smrti in zavarovanja doživljenja so od pričetka poslovanja znašala v tej stroki 13.871.080 gld.

Rezerva premij se je pomnožila za 750.550 gld. ter znaša 9.793.653 gld.

Po izplačanem deležu z deležem od dobička zavarovanih kaže se pri zavarovanju na življenje dobiček 106.809.45 gld.

II. Elementarna zavarovanja

(proti ognju, prevažanju in toči.)

Leta 1887 je bilo pri zavarovanju zoper ogenj mnogo škode in pri zavarovanju proti toči dobiček, nasprotno pa je bilo leta 1888 zavarovanje proti ognju precej ugodno in kaže zavarovanje proti toči izdatno izgubo.

Da so se mogle izgube pri zavarovanju proti toči poravnati, bil je na razpolago v prejšnjih letih za zavarovanje proti toči ustanovljen posebni rezervni sklad, kateri pa se je porabil le deloma, kajti upravnništvo je raje ukrenilo, da se je en del zgube pri zavarovanju proti toči iz prometnih preostankov drugih oddelkov pokrili, in sicer tako, da je bilo mogoče 200.000 gld. kot posebno rezervo za zavarovanje proti toči pripisati, oziroma ohraniti.

Dohodek premij v treh oddelkih proti elementarnim zavarovanjem je znašal 7.860.205 gld.; za protizavarovane se je porabilo 3.303.268 gld. Za škode se je izplačalo 5.917.622 gld., od katerih odpade 2.177.205 gld. na protizavarovalce, razven tega pa je na razpolago svota 208.421 gld. za še dozdaj nedoločene škode.

Rezerva premij v oddelku za zavarovanje proti ognju znaša 1.475.641 gld. in reprezentuje 50% odstotkov lastnemu računu ostalih dohodkov premij; ista za zavarovanje prevažanja pa znaša 10.109 gld. Listnica za časne premije je dosegla v pretečenem letu svoto okroglih 19 milijonov goldinarjev.

Odkar posluje društvo, izplačalo je poškodovancem v vseh oddelkih okroglih 148 milijonov gld.

Glavni računski zaključek navaja dobička gld. 272.247.64 ter se je sklenilo, da se po odračunanih odrajtilih v smislu statuta izplača dividenda 50 gld. za vsako delnico.

Dobiček višje vrednosti se ni priračunil, ampak je bil v popolnem znesku 169.433 gld. za zvišanje kurzne rezerve porabljen. Rezerve društva (razun delniškega kapitala štirih milijonov, na katere je vplačano 40 odstotkov t. j. 1.600.000 gld. v gotovem denarju) znašajo koncem decembra nad 12 milijonov gld., in sicer: 8.844.863 gld. rezerva za premije pri zavarovanju na življenje; 1.475.641 gld. rezerva premij za zavarovanje proti ognju; 10.109 gld. rezerva premij za zavarovanje pri transportu; 200.000 gld. specialna rezerva za zavarovanje proti toči; 240.297 gld. rezerva za menjavo kurzov; 250.000 gld. rezerva dobička v oddelku za zavarovanje na življenje; 1.085.129 občni dobitni rezervni sklad.

Glavni zastopnik Riunione Adriatica di Sicurtà za Kranjsko je g.

IVAN PERDAN,

trgovec in hišni posestnik, cesarja Jožefa trg v Ljubljani.

Telegrami.

Dunaj, 14. junija. „N. F. P.“ ostro napada Ristića. Po carjevi napitnici je ljubkanje z Rusijo veleizdaja zoper kralja Aleksandra in nezvestoba nasproti hiši Obrenovićev, ker nima slednji, marveč knez Nikita ali princ Peter Karagjorgjević carjevega srea.

Belgrad, 15. junija. Poluurno naznailo odločno oporeka vestem o skrb vzbujajočem notranjem položaji Srbije, sklicujoč se na veliko odobravanje, katero so doslej našli vladni čini. Govori se, da hoče metropolit Mihael dati vsem uradnim činom prednika Teodozija blagoslov in absolutorij. Vlada h Kosovski slavnosti ni izdala vabil, ker želi, da se ta povzdigo narodne zavesti namerjajoča slavnost vrši brez vrišča in na tihem.

Berolin, 15. junija. Zasebna brzojavka iz Belegagrada poroča „Voss. Ztg.“, da je Persiani včeraj vsled naloga peterburškega ministerstva predlagal regentstvu, naj se sklene vojaška pogodba med Rusijo in Srbijo, kar je slednja dobrohotno sprejela.

Peterburg, 14. junija. Znani profesor Orest Müller je umrl.

Umrli so:

V bolnišnici:

13. junija. Martin Dobra, kajžar, 40 let, caries. — Albin Puntigam, c. kr. pristav v ministerstvu, 52 let, gangraema.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		razkoma v mm	toploma po Celziju			
14	7. u. jut.	732.8	17.6	sl. szap.	jasno	
	2. u. pop.	732.5	24.9	sr. jzap.	del. oblač.	0-00
	9. u. zveč.	732.9	16.4	sl. szap.	del. jasno	

Srednja temperatura 19.6°, in 8.0° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

15. junija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 50 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16% „	83 „ 80 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 25 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 20 „
Akoije avstr.-ogerske banke	905 „ — „
Kreditne akcije	300 „ 75 „
London	119 „ 90 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleonid.	9 „ 53 „
Cesarski cekini	5 „ 65 „
Nemške marke	58 „ 60 „

Prva vipavska sadjarska zadruga

(5) ima sedaj

svojo prodajalnico

v šolskem drevoredu

za vodo v lesenem pavilonu nasproti semenišču.

Prodajalnica je odprta od 6. do 11. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne.

Danes in prihodnje dni naj-lépše vipavske češnje, posebno za vkuhanje. **12** kr. Bele in črne mehkužnice! Bele hrustavke! Grah v stročji (cukrene).

Priporočilo.

V poučevanje sviranja na citrah priporoča se gospodičina, katera je napravila preskušnjo v tej umetnosti in je iz boljših rodbine. Poučuje doma in v stanovanjih. Plača po dogovoru.

Priporoča se tudi v prepisovanje sekiric (not) po najnižji ceni.

Naslov pové upravništvo. (3—3)

Peči iz prstenih snovij

v raznovrstnih oblikah, istotako

štedilna ognjišča

priporoča po najnižji ceni

Fran Jevnikar

& Comp. U. V. (12—9)

Tržaška cesta št. 29 v Ljubljani.

Spominjajte se ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobitkih.

Anton Ravnikar,

krojaški mojster,

29 Rožne ulice LJUBLJANA Rožne ulice 29

vsprejema vsakovrstna v

krojaško obrt

spadajoča naročila, katera izvrši po najnovejšem kroji iz domačega in tujega blaga po priznani nizki ceni z zagotovilom solidnega in trpežnega izdelovanja. (6—2)

Spričevalo.

Podpisano cerkveno predstojništvo spričuje s tem, da je naredil **J. BRUNSKULE, urar na Vrčiču**, pošta Semič, meseca oktobra 1887 za tukajšnjo faro cerkev

NOVO URO,

katera je od tistega časa, ko je bila postavljena v zvonik, natančna in prav dobra, tako, da se sme omenjeni mojster kot pošten in vesten človek za enaka dela toplo priporočati.

Predstojništvo farne cerkve v Adlešičih, dné 2. junija 1889.

J. Šašelj s. r.,
župnik

Ivan Adlešič s. r., Miha Adlešič s. r.,
ključarja.

Otvorjenje delavnice za zlatarsko obrt.

Podpisani naznanja sl. občinstvu iz mesta in dežele, da je otvoril v **gledaliških ulicah št. 3 v Ljubljani**

delavnico in prodajalnico,

v kateri prodaja in kupuje vsakovrstno **zlatnino** in **srebrnino** ter tudi popravlja stare stvari.

Za obila naročila se priporoča spoštovanjem

Ludovik Črne,

(3-2) zlatár,
Gledališke ulice št. 3.

Gospodom šolskim predstojnikom in učiteljem

(12) priporoča

Andr. Druškovič

trgovina z železnino in orodjem

na mestnem trgu 10,

vsa vitnarska orodja, kakor tudi orodja za sadjerejo in obdelovanje sadnih dreves, in sicer: drevesna strgulja, škarje za gosence, ročna lopatica, drevesna žaga, sadni trgač, dreves. škarje, cepilnik, cepilnik za mladice, cepilni nož, vrtnarski nož in drevesna ščetka. Orodja so vsa na lepo popleskani leseni plošči urejena in po prav nizki ceni.

Zahvala in priporočilo.

Udano podpisani zahvali se tem potom prečast. duhovščini in sl. občinstvu za dosedanje naklonenost ter se ob enem priporoča tudi v bodoče v izvrševanje vseh v

čevljarsko obrt

vštevajočih se del. Za točno, lično in trpežno izvršenje jamči. Istotako za mogoče nizko ceno. Spoštovanjem

Matija Horvat,

(4) čevljarski mojster,
v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32.

Kavarna „Austria“

(Café Schmidt)

sv. Petra cesta šte. 34 v Ljubljani
(poleg mesarskega mosta) (4)

priporoča se sl. občinstvu z mesta in dežele v mnogobrojni obisk. Postreže svojim gostom z vedno svežo kavo in drugimi okrepčujočimi pijačami ter ima na razpolago slovenskih in nemških časopisov veliko število.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvi v g. J. Vilharja hiši št. 4. priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupe so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Bleebüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (11)

Cenike na zahtevanje.

Ledenice

za gostilne in restavracije s shrambo za jed in brez iste najboljše in najtrajneše, katere prekosé vsak drug fabrikat, dobé se v vseh velikostih in po najnižjih cenah pri

And. Druškoviču,

trgovcu z železnino,
na Mestnem trgu št. 10 v Ljubljani.

ZAHVALA.

Meseca maja t. l. pogorela je moja pri

„AZIENDI“

avstro-francoski zavarovalnici na Dunaji,

z 200 gld. zavarovana žaga. To društvo je škodo urno pregledalo in meni v popolno zadovoljenje izplačalo, tako, da se čutim dolžnega za to kulantno postopanje „Aziendi“ in oziroma nje glavnemu zastopniku gosp. J. Prosencu v Ljubljani tem potom presrečno zahvalo izreči, ter „Aziendo“ iz lastnega prepričanja vsem zavarovanjem potrebnim posestnikom najtoplejšje priporočati.

MOSTE, dné 8. junija 1889.

(1)

Janez Čop.



Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani

na velikem Mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljše in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pisemnih zahval o naših izbornih kušenih domačih zdravilih. Lekarn Trnkóczy-jeve trdke je pet, in sicer: Na Dunaji Viktor pl. Trnkóczy, V. Hundsturmstrasse 113 (tudi kemična tovarna); dr. Oton pl. Trnkóczy, III., Radeckypfad 17, in Julius pl. Trnkóczy, VIII., Josefstadterstr. 30. V Građi (na Štajerskem) Vendelin pl. Trnkóczy. V Ljubljani Ubald pl. Trnkóczy. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi: Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.

Marijacejske kapljice za želodec,



katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvršten vseh pri vseh boleznih v želodec in so neprekosljivo sredstvo zoper: manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatele, bljuvanje, glavoból, krč v želodec, bljje srea, zabasanje, gliste, bolezn na vranel, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istinite marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odlično najboljše zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žecih, otelino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Malicu“ z zraven stoječim znamenjem. 1 stekl. 50 kr. tucat 4 gl. 50 kr.



Ce ni na steklenici zraven stoječega znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vrtoglav, jetiko, prsne in pljučne bolečine: 1 stekl. 56 kr., 1 tucat 5 gld. Samo ta sirop za 56 kr. je pravi.

Kricistilne kroglice

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih udih, skaženem želodec, jetrih in obistnih boleznih, v škatljah 21 kr.; jeden zavo s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavo.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najboljše pri vseh boleznih krav, konj in prašček.



okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.



Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretégu žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpnenji v boku, v križi itd., otekanji nog, mehurnih na nogah, izvunjenji, tišanji od sedla in oprave, pri sušeti ind. s kratka pri vseh vnanjih boleznih in hibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., 5 stekl. z rabil. navodom vred samo 4 gl.

Svarilo! Naši izdelki so pristni, zanesljivi in zajamčeni, če imajo ime Trnkóczy in našo varstveno znamko. Zoper ponarejanje istih se sodnijski postopa.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkóczy-ja v Ljubljani zraven rotovža (36)

in se vsak dan s pošto razpošiljava.

Tuji.

13. junija.

Pri Matcu: Hibsch in Fischer z Dunaja. — Sterzel in Ochs iz Prage. — Faber iz Beljaka. — Ziegler, trgovci, iz Solnograda. — Hom-ček, zasebnica, iz Celja.



Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu se priporoča podpisani v

izdelovanje

najraznovrstnejših oblek

po uzorcih in želji izvršenih. Za trpežnost in natančnost delater za nizke cene jamči spoštovanjem

Josip Strauss,

krojač,

v Ljubljani, Kongresni trg 14.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu priporočam svojo bogato zalogo

klobukov in slamnikov

najnovejšega kroja in iz zanesljivo trpežnega blaga. Dalje imam v veliki izbiri vsakovrstne čepice po najrazličnejših cenah.

Sprejemam in izvršujem vsakovrstna

= krznarska dela, =

ter shranjujem kožuho in čez poletje.

Spoštovanjem

Anton Krejči,

klobučar in krznar.

Kongresni trg št. 8 v Ljubljani.

Gg. dijakom dovoljujem prednostne cene. (15-13)

avstro-francoska družba za zavarovanje življenja in rent.

avstro-francoska družba za zavarovanje proti elementarnim škodam in nezgodam.

Ravnateljstvo:

na **DUNAJI, I., Wipplingerstrasse šte. 43.**

Imovina družbe:

9 milijonov gld. avstr. velj.

2 milijona gld. avstr. velj.

Družba zavaruje

človeško življenje v vseh navadnih kombinacijah; Zavarovanje za slučaj smrti, zavarovani znesek se izplača takoj po smrti zavarovanca njegovim ostalim, oziroma drugim obmoščencem;

zavarovanje za doživetje, preskrbovanje v starosti in otroče dote, zavarovani znesek se izplača zavarovancu samemu, ko doseže neko določeno starost;

Zavarovanje dosmrtnega dohodka, udovskih pokojnin in dohodkov za odgojo po najnižjih premijah in z jako kulantnimi pogoji, zlasti onim, da se policam ne more ugovarjati.

a) proti škodam, katere napravijo požar ali strela, parne ali plinove eksplozije, ali se naredé z gašenjem, podiranjem in izpraznjenjem pri stanovanjih in gospodarskih poslopih, tovarnah, strojih, mobiljah in vsakovrstnih opravah, zaloga blaga, živini, gospodarskem orodju in zaloga;

b) proti škodam, katere napravi ogenj ali strela ob žetvi in košnji na poljskih ali travniških pridelkih v gumnih in stogih;

c) proti škodam, ki jih napravi toča na poljskih pridelkih;

d) proti nevarnostim prevažanja blaga po vodi in po suhem

Zavarovanje proti telesnim nezgodam se še ni pričelo, a se bode pravočasno naznanilo p. n. občinstvu, kadar se prične.

Zastopstva družbe:

V Budimpešti, Wienergasse 3 in Schiffgasse 2; v Gradcu, Albrechtsgasse 3; v Inostu, Bahnstrasse, Hôtel „Goldenes Schiff“ v Lovu, Marijin trg 8, nova; v Pragi, Vaelava trg 54; v Tstu, Via St. Nicolo 4, na Dunaji, I., Hohenstaufengasse 10.

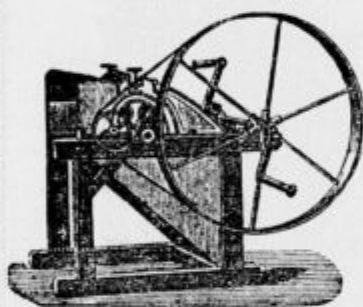
V vseh mestih in večjih krajih avstro-ogerske monarhije nabavajo se glavne in krajne agenture, ki rade dajo pojasnila in dajo ponudbene pôle ter prospekte zastoj in vsprejemajo zavarovanja.

Glavni zastop v Ljubljani, Šelenburgove ulice šte. 3, pri **JOSIPU PROSENC-u.** (5)

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlinci za olive, vinske in sadne stiskalnice, mlinci za grozdje in sadje

najnovejša sestava v raznih velikostih.



Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd. Sušilne priprave za sadje in sočivje.

Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izdelane in po tovarniških cenah

IG. HELLER, Dunaj,

Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalcem najugodnejši pogoji.

(10-9)

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.



„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, Giselastrasse 1,

v hiši društva.

Podružnica za Ogersko:

Pešta, Franz-Josefplatz

št 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dne 30. junija 1888 frank. 103.846.222-47

Letni dohodki premij in obresti 19.161.298-75

Izplačitve za zavarovalne in rentne pogodbe, za zakupnine itd. v

dobi društvenega obstanka (1848) 207.158.040-—

V zadnji dvanajstmesečni poslovalni dobi vložilo se je pri društvu za

novih ponudb, vsled česar iznaša v dobi društvenega obstanka

skupni znesek vloženih ponudb 1.561.757.680-—

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

(12-6)

pri

Gvidu Zeschko-tu

Tržaska cesta, št. 3.

Patentovane in zoper vsako vreme trajne

mineralne

fasadne barve

Ludovika Christa v Lincu ob D.

Zastopnik za Kranjsko: **F. P. VIDIC in drug.**

so najboljše, najtrajnejše in najcenejše barvena snov za poslopja, trdna zoper dež in solnce, kažejo lepi in mirni svit finejšega peščenika in so luknjičaste, kar se ne more v zdravstvenem oziru dosti preceniti. — Mnogo cenejše od oljnatih barv.

Zabojček na poskušnjo gld. 1-60.

Ceniki, prospekti in spričevala zastoj in franko. (12-2)

Čitalnična restavracija v Ljubljani.

Podpisani si usojam naznaniti, da sem dne 8. junija na lastno režijo prevzel zgorajšnjo restavracijo. Vestno se bodem trudil, da bodo častiti gostje moje gostilne pazljivo, hitro in prijazno postreženi, ter se priporočam mnogobrojnemu obisku. — Točilo se bo izvrstno mareno pivo, kakor tudi dolenski in štajerski vina. — Izborna kuhinja.

Velespoštovanjem

FRANC KAUBE,
restaurateur.

(3-2)

Radenska kislá voda ob vznožji Slovenskih goríc, ne zamenjati z Radgonsko, to je Radkersburger.

Čeravno Radenska kislá voda stoji več kakor jeden dan v odprti posodi, vendar se peni prav močno, ako se z vinom pomeša, ker ima v sebi spojene ogljikove kisline. To svojstvo pa jo odlikuje pred mnogimi drugimi kislimi vodami, katere imajo navadno le prosto ali manj trdno spojeno ogljikovo kislino, ki se pogubi in razkadi kakor se steklenica odmaši.

Radenska
kislá voda po natriju in litiju najbogatejša

preskušeno zdravilno sredstvo proti mehurnim boleznim, protinu, kamenci v mehurju, dalje proti boleznim v želodcu, mokril, dolgotrajnem kataru dihal, zlatej žili in zlatenici.

Poskusi dr.jev: Garroda, Biswagera, Cantanija, Ure-ja so dokazali, da ima litij največjo raztopivno moč pri sečnokislini, usednih izločkih, iz česar se sklepa na najugodnejše učinke Radenske vode.

Kot okrepčujoča pijača z vinom ali sadnimi sokovi in sladkorjem pomešana, je Radenska kislá voda v občo priljubljena.

Kopalnišče Radensko.
Kopanje v slatini in v jeklenici vpliva posebno pri: protinu, bolečinah mokril, malokrvnosti, ženskih boleznih, slabostih itd.

Stanovališča po cenah. Prospekt (brezplačno) od ravnateljstva:
Kopalnišče Radenci blizu Ljutomera.

Zaloga kisle vode pri: F. Plautzu in M. Kastner-ju v Ljubljani. (22)

Svojo bogato zalogo
raznovrstnih vóz
po najnižjih cenah



priporoča slavnemu občinstvu

Franc Šiška,
kovaški in podkovski master.
Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 6,
v Tönniesovi hiši. (6)

V obvarovanje zdravja nedvomno
nekaj novega

je uradno koncesijonovana, naravna, umetno
s prosto ogeljno kislino prirejena mineralna
kislá voda

kostrivniški kislí vrelec
(Römerbrunnen)
pri Rogatcu.

Z naravo in umetnostjo srečno spojena,
nedosegljiva, do sedaj v kupčiji še ne se na-
hajajoča zdrava pijača je ta peneča se

mineralna kislá voda,

katera je zdravjša in okusnejša kakor vse
tako zvané sifon kislé vode. (23-8)

Na prodaj je v vseh znamenitejših lekarnah,
pri trgovcih ter jo neposredno pošilja oskrbníštvo rim-
skega vrelca, pošta Rogatec-Slatina (Štajersko).

Odlikovan: 1873, 1881.

Josip Deiller,

tovarna za cerkveno blago in razprodaja

— cerkvenih oprav —

na Dunaji VII., Zieglergasse 27.

Zastopnik **Franc Brückner.**

Proti gotovi naročbi se najtočneje
izvršujejo vsakovrstne

cerkvene oprave

kot: kazule, pluviali, dalmatike, velumi,
štole, baldahini, zastave itd., kakor tudi

celi ornati.

Odlikovan: 1873, 1881.



FR. CASERMAN,

izdelovalec obleke za gospode,

Šelenburgove ulice Ljubljana Šelenburgove ulice
(nasproti čitalnici)

se priporoča slavnemu občinstvu z mesta
in dežele v

izdelovanje obleke
po najnovejšem kroju

po mogoče nizkih cenah; istotako svojo
bogato zalogo raznovrstnega doma-
čega in inozemskega blaga.

Posebno se priporoča prečastiti duhovščini v izde-
lovanje talarjev in razne obleke.

Uzorci so franko na razpolago. (2)

Izdajatelj Matija Kolnar.



Pri razstavah mnogokrat odlikovan.

50% prihranitev goriva (jamčeno).

Izključno o. kr. privilegovane

lončene peči

z združeno zračno kurjavo

patent Lerch & Seidl,

elegantne in po ceni, kakor vse vrste peči s
slepiciami, od najpreprostejših do najelegantnejših,
priporoča najstara in največja

tovarna za peči in lončene izdelke
na Kranjskem

Av gust Drelse

v Ljubljani.

(41-11)

Pri razstavah mnogokrat odlikovan.

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje
za štokadoranje, samokolnice,
traverze in stare železniške šine
za oboke, znano najboljši kam-
niški Portland- in Roman-ce-
ment, sklejni papir (Dachpappe)
in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

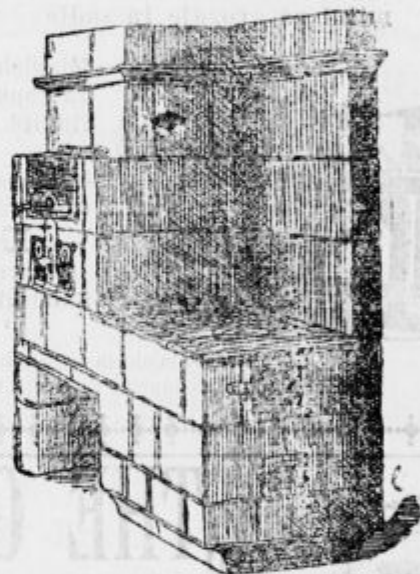
Vodnjake za zabijati v zemljo, s ka-
terimi je mogoče v malih urah in
majhnimi stroški na pravem mestu do
vode priti; ravno tako se tudi dobivajo
vsi deli za izkopane vodnjake, železne
cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste
trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(25)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene
brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengsfelder Gyps) za
gnojenje polja.



Diseldorfske oljnaté
barve v tubah.

Akvarelne barve
moke in suhe.

ADOLF HAUPTMANN,

prva kranjska tovarna

oljnatih barv, firneža in laka

(6)

Ljubljani.

Pisarna in zaloga: Šolski drevored 6 (semeniščno poslopje).
Filijala: Slonove ulice 10-12

priporoča slikarjem, dijakom, stavbenim in pohištvenim mi-
zarjem, likarjem kakor sploh p. n. občinstvu svoje priznane izvrstne
izdelke ter pošilja na zahtevanje cenilnike zastoj in franko.

Oljnaté barve v ploščevinastih posicah le najboljše vrste, posebno
pripravne za razprodajalec, po nižjih cenah; v dežah od 25 klg.
naprej primerno ceneje.

Perstene, mineralne
in kemične barve.

Kupovalcem večjih množin
prednostne cene.

Vse vrste slikarskih in
likarskih čopičev in
slikarske patrone.

Specijaliteti: Firnež iz kranjskega
lanenega olja.

Specijaliteti: Ultramarinmodra in
zelena barva.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.